

Gwennol y Glennydd
(*Riparia riparia*)

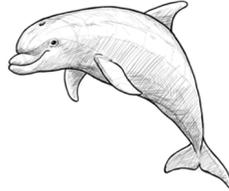

Clogwyni / Cerdde Trwy Morwellt

Dydd / Nôs

- Aderyn
- Fel arfer 12-14cm
- Lled esgyll lan i 13 modfedd
- Pluen uwchben yn frown a wyn
- Pluen o dan yn wyn gyda band bron brown sy'n estyn i'r stumog
- Cynffon trianglog

Dolffin Trwynbwl
(*Tursiops truncatus*)

Arfordirol / Dŵr Mwy Dwfn

Dydd / Nôs

- Mamal y môr
- Fel arfer 2m
- Tor golau, arian
- Cefn mwy tywyll
- Asgell y cefn trianglog
- Trwyn hir, cul - fel potel
- Fel arfer yn nofio mewn ysgol (grwpiau)

Môr-Lawes Ceffyl Cwta
(*Sepiola atlantica*)

Gwely yr Môr

Dydd / Nôs

- Seffalopod
- Fel arfer 3cm
- Cael 8 braich
- gyda sugnwr a dau dental bach
- Lliw coch/melyn/oren
- ond gallu addasu i guddliwio
- 2 asgell ar fantell sy'n edrych fel adain

Sglefren Fôr y Lleuad
(*Aurelia aurita*)

Dŵr Bas / Dŵr Mwy Dwfn

Dydd / Nôs

- Infertebrat
- Rhwng 1-40cm
- Jeli rownd, siâp-cromen
- Fel arfer yn arnofio iyst o dan yr wyneb y môr
- Yn aml yn golchi lan ar draethodd
- Pedwar cylch porffor gallet weld trwy'r gloch

Ysgyfarnog y Môr (*Aplysia punctata*)

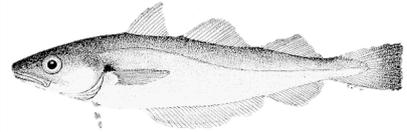

Glannau Rhynglanw/Morwellt

Dydd / Nôs

- Malwen y môr
- Rhwng 7-20cm
- Lliw coch/marwn (gallu bod yn wyrdd/brown)
- Pâr o dentaclau ar y pen, fel ysgyfarnog, sy'n rhoi'r enw iddyn nhw!
- Cael adenydd hir ar y ddau ochr o'i gyrff

Gwyniad y Môr
(*Merlangius merlangus*)

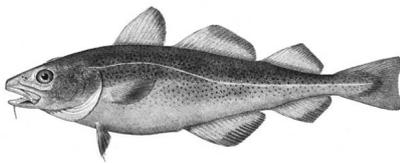

Dŵr Bas

Dydd / Nôs

- Pysgod
- Fel arfer 30-40cm
- Lliw brown/gwyrdd gyda thor arian
- 3 asgell y cefn
- Corff hir sy'n meinhaus i'r
- cynffon sy'n edrych fel ffan
- Llygaid a cheg fawr
- Llinell uchel ar y corff, o'r ben i ganol y corff

Penfras yr Atlantig (*Gadus morhua*)

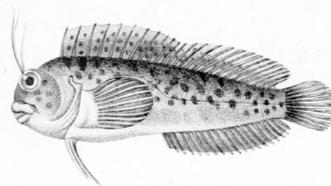

Dŵr Bas / Gwely y Môr / Dŵr Mwy Dwfn

Dydd / Nôs

- Pysgod
- Rhwng 70-80cm
- Lliw brown/gwyrdd
- Corff sy'n meinhaus gyda stripiau fel teigr
- Llinell o'r ben i ganol y corff
- Barfogyd ar y gen
- Cynffon wedi'i sgwario
- 3 asgell y cefn
- 2 asgell rhefol

Blenny Tombot
(*Parablennius gattorugine*)

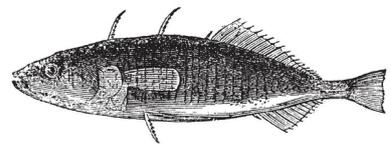

Gwely y Môr

Dydd / Nôs

- Pysgod
- Fel arfer 20-30cm
- Lliw oren/brown
- Smotiau a bandiau tywyll yn rhedeg lawr y corff
- Dau dental mawr ar y pen, sy'n edrych fel corn carw!
- Asgell y cefn hir, sy'n estyn ar draws y cefn

Silodyn y Môr (*Spinachia spinachia*)

Dŵr Bas / Gwely y Môr

Dydd / Nôs

- Pysgod
- Fel arfer 15-20cm
- Lliw brown/gwyrdd olewydd
- Corff hir, main
- Asgell y cefn ac asgell rhefol yn gyferbyn ei gilydd
- Cynffon rownd
- Cael 14-17 pigyn gwahanol o flaen asgell y cefn

Morfeirch Trwynog Byr
(*Hippocampus hippocampus*)

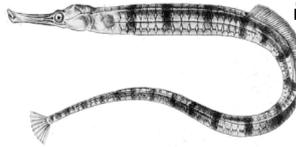

Gwely y Môr / Dŵr Bas

Dydd / Nôs

- Pysgod
- Fel arfer 15cm
- Lliw brown/melyn, gyda bandiau a phatrymau du
- nodweddiadol ar draws y corff
- Asgell y cefn fel brwsh
- Cael trwyn byr, sy'n troi lan
- Corff siapus gyda chynffon wedi'i gyrlio

Pibell Fôr (*Syngnathus acus*)

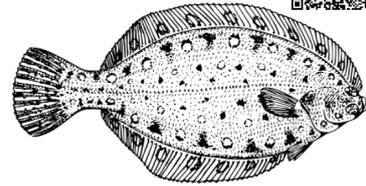

Shallows / Sandy Seabed

Day / Night

- Fish
- Usually 10-30cm
- Pale brown to greenish brown with darker bands along the body
- Has a long snout
- Long body (often called a straightened seahorse)
- Distinctive hump on top of head behind eyes

Lledlen
(*Pleuronectes platessa*)

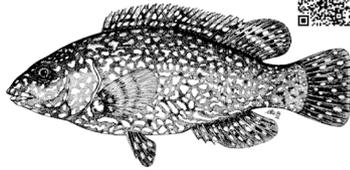

Gwely y Môr

Dydd / Nôs

- Pysgod
- Rhwng 20-30cm
- Brown gyda smotiau oren neu goch
- Siâp diemwnt
- 2 llygaid ar un ochr
- Cynffon rownd, fel ffan
- Asgell y cefn a retrfol yn estyn ar draws pob ochr y corff

Gwrachen Fraith
(*Labrus bergylla*)

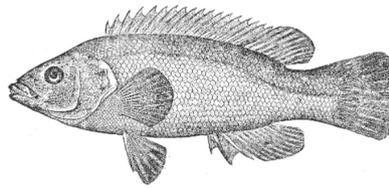

Dŵr Bas / Gwely y Môr

Dydd / Nôs

- Pysgod
- Fel arfer 18-25cm
- Cael corff llydan
- Coch/brown i wyrdd
- Cael smotiau golau dros y corff
- Un asgell y cefn hir sy'n estyn ar draws y cefn i gyd
- Cynffon rownd

Gwrachen Resog
(*Labrus mixtus*)

Glannau Rhynglanw / Dŵr Bas

Dydd / Nôs

- Pysgod
- Fel arfer 20-30cm
- Corff hir a main
- Patrymau lliwgar (Un o'r pysgod mwyaf lliwgar yn y DU)
- Benywod yn oren gyda smotiau du
- Gwrywod yn cael stripiau glas electrigr

Llyngyren Wyntyllog
(*Bispira volutacornis*)

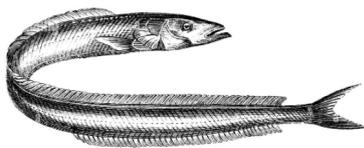

Dŵr Bas / Gwely y Môr

Dydd / Nôs

- Mwydyn
- Lan i 40cm
- Llawer o dentaclau yn dod o'r ben, cael ei galw'n 'ffan' (cael ei gymharu i frwsh plu)
- Ffan gallu bod yn wyn, melyn neu frown
- Corff hir, brown a hyblyg

Llymrien Fach
(*Ammodytes tobianus*)

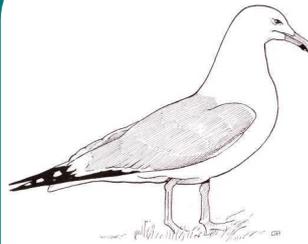

Glannau Rhynglanw / Dŵr Bas

Dydd / Nôs

- Pysgod
- Fel arfer 10-20cm
- Arian mewn lliw
- Cael eu ffeindio wedi'i gladdu yn y tywad
- Corff hir, main
- Gën bwyntiog
- Cynffon bach, sy'n edrych fel ffyr

Gwylan y penwaig (*Larus argentatus*)

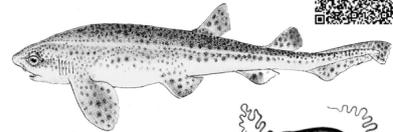

Glannau Rhynglanw / Glannau Mwdlyd / Aber

Dydd / Nôs

- Aderyn
- Pen gwyn gyda phig melyn a choesau pinc
- Pluen wen, adain lwyd gyda blaenau adain ddu
- Lled-asgell lan i 160cm
- Gallu deifio 6 troedfedd i ddal ysglyfaeth

Y Morgi Lleiaf (*Scyliorhinus canicula*)

Pwrs y Fôr-Forwyn

Glannau Rhynglanw / Dŵr Bas

Dydd / Nôs

- Pysgod (siarcl!!)
- 50-60cm
- Cael llygaid fel cath a chroen hufen gyda smotiau brown
- Babanod morgi yn datblygu mewn pwrs y fôr-forwyn, pan maen nhw ddeor, gall ffeindio'r rhain ar y traeth!

Cranc meddal (*Pagurus bernhardus*)

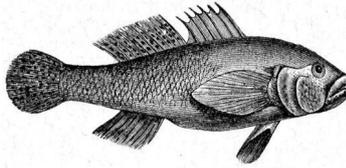

Glannau Rhynglanw / Dŵr Bas

Dydd / Nôs

- Cranc
- Byw mewn gregyn malwen gwag
- Pincer dde yn mwy na'r chwith
- Corff coch/brown
- Llygaid rownd

Gobi (*Gobiusculus flavescens*)

Glannau Rhynglanw / Dŵr Bas

Dydd / Nôs

- Pysgod mawr
- Fel arfer 10cm
- Corff hir, main
- Marciau brown
- 2 asgell y cefn
- Cynffon fel ffan
- Ceg a llygaid

Morwellt (*Zostera marina*)

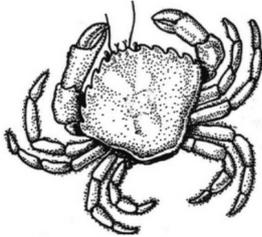

Dŵr Bas / Dŵr mwy dwfn

Dydd / Nôs

- Planhigyn
- Rhwng 30-50cm
- Gwyrdd
- Tyfu mewn dolydd
- Dail yn cael blaenau rownd
- Gallu bod yn gludair neu hollol danddwr

Cranc glas (*Carcinus maenas*)

Glannau Rhynglanw / Dŵr Bas

Dydd / Nôs

- Cranc
- Rhwng 4-9cm
- Mwyafrif yn wyrdd, gallu bod brown i goch/oren
- Gregyn wedi'i siapio fel clam
- Cuddio o dan gerrig

Barnacle (*Pollicipes pollicipes*)

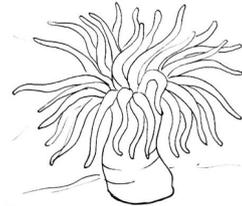

Glannau Rhynglanw / Wedi'i glymu i gerrig

Dydd / Nôs

- Di-asgwrn-cefn caled
- Gwyn/ Llwyd mewn lliw
- Llai na modfedd
- Cael ei weld mewn grwpiau, wedi'i glymu i arwynebau

Blodyn y Gwynt (*Anemonia viridis/rubens*)

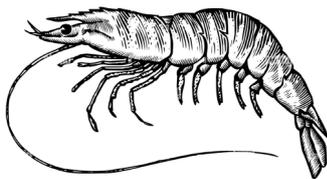

Glannau Rhynglanw / Gwely Môr / Dŵr Bas

Dydd / Nôs

- Blodyn y Gwynt blaenau porffor
- Fel arfer 8cm
- Wedi'i glymu i arwynebau solid
- Cael tentaclau hir, tonnog
- Tentaclau gyda

Berdysen (*Palaemon serratus*)

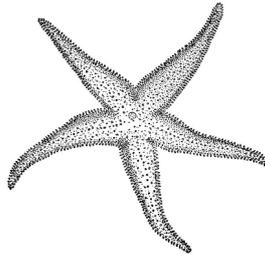

Glannau Rhynglanw / Gwely Môr

Dydd / Nôs

- Di-asgwrn-cefn
- Fel arfer 4-10cm
- Corff tryloyw
- Rhesi tywyll ar hyd y corff
- Bandiau melyn a glas ar y coesau
- Cynffon fel ffan
- Dau bâr o deimlydd hir

Seren Y Fôr (*Asterias rubens*)

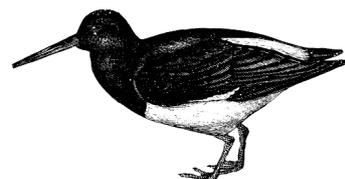

Glannau Rhynglanw / Gwely Môr

Dydd / Nôs

- Di-asgwrn-cefn
- Fel arfer 10-30cm
- Oren
- Mae ganddyn nhw 5 braich sy'n gymesur
- Drain gwelwi ar hyd y corff
- Fel arfer mewn grwpiau o dan gerrig

Pioden y Môr (*Haematopus ostralegus*)

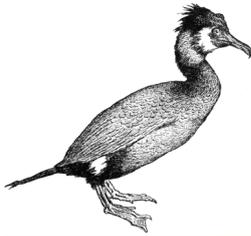

Glannau Rhynglanw / Glannau Mwdlyd

Day / Night

- Aderyn
- Mawr, stwccyn
- Gallu cael lled esgyll lan i 80cm
- Pluen du a gwyn
- Pig hir, coch a choesau pinc
- Pig oren / coch
- Gallu cael ei weld beisio dŵr yn ddŵr bas

Mulfran (*Phalacrocorax carbo*)

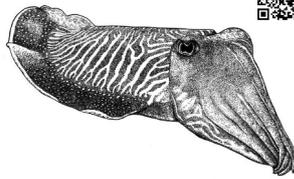

Glannau Rhynglanw /
Lagŵn Arfordirol / Aber

Dydd /
Nôs

- Aderyn ar ei chlyn a'i gèn
- Gallu cael lled esgyll lan l Pen mawr, triogl gyda phig mawr
- Cael pluen frown a du
- Cael cwtau gwyn

Ystifflog (*Sepia officinalis*)

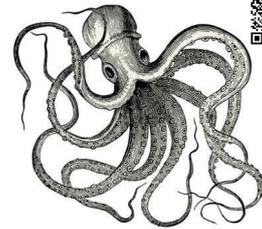

Gwely Môr Tywodog /
Morwellt / Dŵr Bas

Dydd /
Nôs

- Seffalopod
- Gallu tyfu i 45cm
- Fel arfer brown / oren ond gallu ymaddasu ei liw
- Cael 8 braich gyda sugnwr
- Cael dau dentacl
- o gwmpas y geg
- Pig-fel-gên gyda llygaid mawr

Octopws Cyffredin (*Octopus vulgaris*)

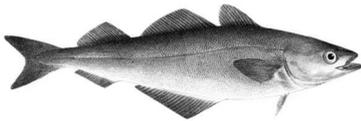

Gwely Môr Tywodog /
Morwellt / Dŵr Bas

Dydd /
Nôs

- Seffalopod
- Oren / Brown
- Ond gall ymaddasu i guddliwio
- Cael 8 tentacl wedi'i gorchuddio
- a sugnwr
- Gallu gwasgu mewn i fannau tynn a chuddio mewn agennau bach

Morlas (*Pollachius pollachius*)

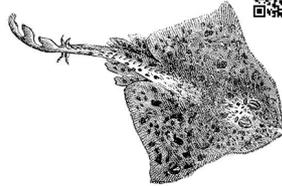

Dŵr bas / Morwellt

Dydd /
Nôs

- Pysgod
- Gallu tyfu i 4 troed fer
- Llwyd gyda tor arian
- Cael 3 asgell cefn
- Cael barfan fach sy'n ymestyn o'i gèn

Morgath Bigog (*Raja clavata*)

Gwely Môr / Morwellt

Cyfnosi /
Nôs

- Gath fôr
- Gallu tyfu lan i 1m
- Cael patrymau brown sy'n ymddwyn fel cuddliw ar wely'r môr
- Cael casgliad o bigau ar y gynffon a'r cefn
- Oren olau / corff brown - llwyd

Gragen Coch Mwyaf (*Nucella lapillus*)

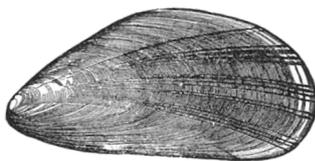

Glannau Isel / Bwlch yn greigiau

Dydd /
Nôs

- Cragenbysgodyn
- Gwyn / Melyn
- 3-6 cm
- Cragen tu allan galed
- Cragen troell, fel cragen malwen
- Cael rhigol ar wyneb isaf y gragen

Cragen Las (*Mytilus edulis*)

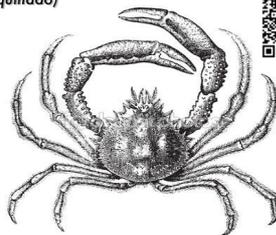

Glannau / Beision, yn sound i gerrig

Dydd /
Nôs

- Cragenbysgodyn
- Glas / Porffor / Du
- Lan i 10cm
- Cragen tu allan galed, triogl
- Sound i gerrig mewn 'gwelyau' cragen las

Cranc Pryf-Cop (*Maja squinado*)

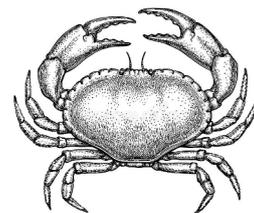

Gwely môr / Morwellt

Dydd /
Nôs

- Cranc
- Coch / Brown
- Grafanciau gwyn
- Corff gallu tyfu lan i 20cm
- Pigau a chwyddau cael ei ffeindio ar draws y corff
- Cranc mwyaf yn Ewrop

Cranc Coch (*Cancer pagurus*)

Tir / Gwely Môr /
Morwellt

Dydd /
Nôs

- Cranc
- Oren / Brown
- 10-20cm
- Grafanciau du
- Cregyn steil crawen-pei
- Cregyn llyfn
- Cuddio o dan gerrig